

MUZEUM UNIWERSYTETAMI KULTURY

Rok VIII, Nr 4(74)

październik-grudzień 1967 r.

Muzeum w Grudziądzu jest otwarte we wtorki w godz. 10.00—18.00, w środy, czwartki, piątki i soboty w godz. 10.00—15.00, w niedziele i święta w godz. 10.00—14.00. W poniedziałki i dni poświęczone Muzeum jest zamknięte. We wtorki wstęp bezpłatny. W pozostałe dni opłata wynosi: normalna — 1 zł, ulgowa — 0,50 zł, a dla grup powyżej 10 osób — 0,25 zł od osoby.

wystawy

← stałe

PRADZIEJE ZIEMI CHEŁMIŃSKIEJ
HISTORIA GRUDZIĄDZA
KULTURA MATERIALNA OKOLIC
GRUDZIĄDZA

GALERIA WSPÓŁCZESNEGO MALAR-
STWA POMORSKIEGO (wznowiona od
dnia 13 grudnia 1967 r.)

wystawy ruchome

WOJSKO W TYSIĄCLETNIACH DZIEJACH PAŃSTWA POLSKIEGO. Wielka ekspozycja historyczna, otwarta w grudziądzkim Muzeum w „Dniach Oświaty, Książki i Prasy” z okazji 22 rocznicy zwycięstwa nad faszyzmem. Wystawa została urządzona ze zbiorów Muzeum Wojska Polskiego w Warszawie i Muzeum w Grudziądzu. Na przykładzie około 500 eksponatów oraz ponad 200 fotokopii, przedstawionych w układzie chronologicznym, wystawa zapoznawała z rozwojem i dziejami oręża polskiego

na przestrzeni tysiąca lat. Ekspozycja była czynna w okresie od 17 maja do 14 listopada 1967 r.

GRAFIKA ANTONIEGO ALSTERA. Indywidualna wystawa prac współczesnego artysty grafika z Warszawy, znanego działacza społeczno-politycznego, otwarta w grudziądzkim Muzeum dnia 13 grudnia 1967 r. Całość obejmuje 69 grafik: drzeworytów, termografii i linorytów, powstałych głównie w latach 1964–67.

wystawy czasowe

MALARSTWO POMORSKIE (cz. II). Ekspozycja 11 obrazów 6 artystów-malarzy ze zbioru Galerii Współczesnego Malarstwa Pomorskiego grudziądzkiego Muzeum, udostępniona zwiedzającym Klub przy ulicy kwiatowej w Grudziądzu w okresie od 24 czerwca do 31 grudnia 1967 r. Wśród wystawionych znajdują się prace St. Borysowskiego, T. Niesiołowskiego, St. Luczaka.

GRUDZIĄDZ W GRAFICE CECYLII WIŚNIEWSKIEJ. Pokaz 8 grafik grudziądzkiej autorki, zorganizowany ze zbiorów Muzeum w Klubie przy ulicy

Warszawskiej w Grudziądzu, w okresie od 3 listopada do 31 grudnia 1967 r.

MATEJKO W REPRODUKCJI. Oświatowy pokaz 8 reprodukcji Matejkowskiego cyklu „Dzieje cywilizacji w Polsce” dostępny zwiedzającym Klub przy ul. Jagiellończyka w Grudziądzu w okresie od 25 lipca do 31 grudnia 1967 r.

PEJZAŻE SZYSZKINA. Wystawa reprodukcji malarstwa pejzażowego jednego z najwybitniejszych pejzażystów rosyjskich minionego stulecia, obejmująca 10 reprodukcji obrazów oraz plan-

szę z tekstem objaśniającym. Pokaz zorganizowano w Międzyzakładowym Klubie Zw. Zaw. Pracowników Przemysłu Spożywczego i Cukrowniczego w Grudziądzu, przy ul. Obr. Stalingradu w dniach od 29 sierpnia do 27 listopada 1967 r.

MALARSTWO ROSYJSKIE W REPRODUKCJI. Oświatowy pokaz 15 reprodukcji rosyjskiego malarstwa rodzajowego i pejzażowego ze zbiorów Grudziądzkiego Muzeum, zorganizowany w tym samym Klubie w okresie od 6 do 31 grudnia 1967 r.

POKAZ BRONI SIECZNEJ XVIII—XX W. Ekspozycja ze zbiorów Grudziądzkiego Muzeum, złożona z 19 eksponatów, zorganizowana w Klubie przy ul. Jagiellończyka w Grudziądzu w okresie od 11 września do 18 grudnia 1967 r.

SZTUKA LUDOWA Z OKOLIC GRUDZIĄDZA. Wystawa etnograficzna, składająca się z 25 okazów sztuki ludowej ze zbiorów Grudziądzkiego Muzeum, urządzona w Technikum Mechanicznym w Grudziądzu w dniach od 14 września do 24 października 1967 r.

POKAZ DAWNYCH NARZĘDZI RZEMIEŚLNICZYCH. Wystawa obejmująca

48 eksponatów ze zbiorów Grudziądzkiego Muzeum, zorganizowana w okresie od 25 października do 18 grudnia 1967 r. w Technikum Mechanicznym w Grudziądzu. Ekspozycje przedstawiają dawne narzędzia kowalskie, bednarskie, kołodziej-skie i stolarskie.

GALERIA WSPÓŁCZESNEGO MALARSTWA POMORSKIEGO. Wybór 25 prac 16 autorów ze zbiorów Grudziądzkiej GWMP, zorganizowany jako wystawa objazdowa w Muzeum w Lęborku w dniach od 3 czerwca do 5 października 1967 roku.

MALARSTWO ALEKSANDRA GIERYMSKIEGO W REPRODUKCJI. Oświatowa wystawa 15 kolorowych reprodukcji najwybitniejszych prac malarskich Aleksandra Gierymskiego, czynna w Muzeum na Zamku w Kwidzynie od dnia 21 lipca do 22 listopada 1967 r.

PEJZAŻE SZYSZKINA (zestaw II). Oświatowa wystawa reprodukcji malarstwa pejzażowego jednego z najwybitniejszych pejzażystów rosyjskich, składająca się z 10 prac i jednej planszy objaśniającej. Zorganizowano ją w dniach od 10 października do 31 grudnia 1967 r. w Szkole Podstawowej w Dusocinie.

RYSZARD BOGUWOLSKI

SPRAWOZDANIE Z BADAŃ WYKOPALISKOWYCH PROWADZONYCH W GRUCZNIE, POW. ŚWIECIE n. WISŁĄ W ROKU 1967

Tegoroczne badania wykopaliskowe Grudziądzkiego Muzeum na cmentarzysku wczesnośredniowiecznym w Grucznie, pow. Świecie n. Wisłą, były kontynuacją prac prowadzonych kolejno przez trzy sezony wykopaliskowe (począwszy od roku 1964). Bieżący sezon archeologiczny stanowił ostateczne zakończenie badań na tym stanowisku. Pracami archeologicznymi kierował mgr Ryszard Boguwolski, prowadzący Dział Archeologii Grudziądzkiego Muzeum, natomiast pracami antropologicznymi — dr Guidon Kriesel z Katedry Antropologii UMK w Toruniu. Nadzór naukowy sprawował prof. dr Ka-

zimierz Żurowski z Katedry Archeologii Polski i Powszechnej UMK w Toruniu. Prace były finansowane przez Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków Archeologicznych w Bydgoszczy, Muzeum w Grudziądzu, Prezydium Powiatowej Rady Narodowej w Świeciu n. Wisłą oraz Katedrę Antropologii UMK w Toruniu.

Bieżący sezon wykopaliskowy trwał od 12 czerwca do 30 października. Podobnie jak w latach ubiegłych w pracach tych uczestniczyli studenci-praktykanci z Uniwersytetu Adama Mickiewicza w Poznaniu, rysownicy oraz pracownicy fizyczni.

Fragment grobu nr 367 z widocznymi ozdobami głowy (kablęczki skroniowe)

W tegorocznym sezonie wykopaliskowym rozkopano łącznie 41 ćwiartki czyli 11 arów. Wyeksplorowano 212 grobów (numery 249—460) szkieletowych, w tym kilka podwójnych, gdzie w jednej jamie grobowej pochowano dwóch osobników dorosłych lub osobnika dorosłego i dziecko. Miąższość zalegania szkieletów była bardzo nierównomierna: od ca 15 cm do 1,5 m pod powierzchnią. W czterech wypadkach stwierdzono po dwa groby, jeden na drugim, przy czym groby położone niżej były przeważnie silnie uszkodzone.

Wszystkie odkryte szkielety były ułożone w kierunku zachód (głowa) — wschód (nogi), z nieznacznymi odchyleniami. Zmarłych układano w grobach w pozycji wyprostowanej, ręce były ułożone zasadniczo wzdłuż ciała, czasem lekko zgięte w łokciach, dłonie niekiedy założone w okolicy łona. Głowy z reguły ułożone potylicą do ziemi i tylko wyjątkowo przechylone na lewą stronę. Nogi wypro-

stawiane, pięty skierowane do siebie. Przy niektórych szkieletach w okolicach czaszki i nóg spostrzeżono fragmenty trumien drewnianych. Przebadane w bieżącym roku pochówki ułożone były wyraźnie rzędami, które można powiązać z analogicznymi obiektami odkrytymi tu w latach ubiegłych.

Wyposażenie grobów było podobne do znanego już poprzednio na tym cmentarzysku i składało się w większości z ozdób (kablęczki, paciorki, pierścionki, kolczyki, obrączki, bransolety, wisioriki dzwoneczkowate), noży, igieł do szycia, brązowych okuć pochwów z nitami i kawałkami skórzanego paska, przęślików glinianych oraz 3 brakteatów z XIII w.

Na szczególną uwagę zasługuje opaska wykonana z taśmy brązowej, zdobiona bardzo bogatym ornamentem, ponadto bardzo liczne paciorki szklane, burstynowe i gliniane, różnej wielkości, kształtu i barwy, często bogato ornamen-

Szkielet z grobu nr 266

towane liniami falistymi, meandrem koloru złotego.

Paciorki znajdowano z reguły w okolicach szyi i pod głową. Noże ułożone były zawsze w środkowej partii szkiele-

tów, przypuszczalnie były one pierwotnie przytroczone do pasów, niekiedy umieszczone w pochwie. Pasy się nie zachowały, znaleziono natomiast szczątki skórzanej pochwy z nitami brązowymi. Brakteaty mieściły się w okolicach dłoni bądź w najbliższym ich sąsiedztwie. Pochodzą one z I połowy XIII w., z czego by wynikało, że tę część cmentarzyska datować można na XIII w. Pierścionki znajdowały się z reguły w okolicach dłoni (przeważnie prawej, czasem lewej) bądź nawet na palcach dłoni. Kilka takich palczków ze śladami śniedzi, pochodzącymi od rozkładu brązowych pierścionków, zabraliśmy jako dowody rzeczowe. W trzech wypadkach znaleziono na tym samym palcu po dwa pierścionki: obrączkę i pierścionek. Kabłączki skroniowe umieszczone były, z małymi wyjątkami, zazwyczaj w okolicy czaszki. Były one jedną z ozdób słowianek, noszoną na jednej lub obu skroniach (w ilości od 1 do 12), przyczepioną do czółek lub innych strojów głowy.

Wiele szkieletów wykazywało ślady zniszczenia, silnego uszkodzenia bądź przemieszczenia, zapewne w następstwie orki, teren ten bowiem służył aż do roku 1957 jako pole uprawne. Zniszczenia lub uszkodzenia przez plóg były nieuchronne z uwagi na płytkość zalegania wielu szkieletów, niekiedy mniej niż 25 cm poniżej powierzchni. Zastanawiające są jednak uszkodzenia szkieletów (głównie twarzoczaszek i żeber) w tych wypadkach, w których grób znajdował się na głębokości 50, 60 i więcej centymetrów poniżej obecnej powierzchni. Analiza tych zjawisk doprowadziła do wniosku, że groby te — zalegają one bliżej gródziska — znajdowały się kiedyś bliżej powierzchni. Dzisiejsza gruba warstwa próchnicy nad nimi (powyżej 50 cm) pow-

Zdobiona bogatym ornamentem opaska z taśmy brązowej

Szkielet z grobu nr 368

stała tu dopiero w czasach późniejszych, w następstwie rozrzućenia ziemi z wału ochronnego grodziska.

Bardzo ciekawym obiektem wczesnośredniowiecznym na cmentarzysku jest półziemianka, znajdująca się między grobami w północno-zachodniej części stanowiska. Uwagę zwracają również bardzo liczne jamy, zwłaszcza w zachodniej części cmentarzyska. Być może, że omawiana półziemianka była miejscem przygotowywania styp lub też funkcja jej związana była z innymi obrzędami ku czci zmarłych.

Ceramika z jam, które znajdowały się przeważnie poniżej dolnego poziomu szkieletów, ujawnia istnienie starszego osadnictwa wczesnośredniowiecznego. Fragmenty naczyń noszą tu charakterys-

tyczne cechy ceramiki z X w., głównie jego pierwszej połowy, bądź nawet końca IX stulecia.

Oprócz ceramiki wczesnośredniowiecznej, występującej w jamach na grodzisku i osadzie nieobronnej, znaleziono również skupiska ceramiki kultury pucharów lejkowatych (neolit) i kultury pomorskiej. Przemawia to bardzo dobitnie za długotrwałością osadniczą na Górze św. Jana.

Tak więc do tej pory stwierdzono na badanym obszarze 3 elementy kulturowe: osadę nieobronną z IX—XI w., grodzisko

Szkielet z grobu nr 405

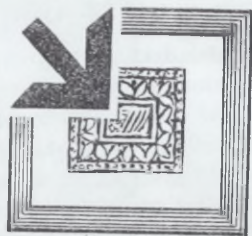
z X—XI w. i cmentarzysko z XII—XIII w. Cmentarz powstał więc dopiero po przeniesieniu się mieszkańców na inne miejsce, zapewne na teren obecnej wsi.

Podobnie jak w latach ubiegłych oprócz prac systematycznych przeprowadzono również badania powierzchniowe w pobliskiej okolicy Gruczna.

Systematyczne opracowanie całego dorobku wykopaliskowego z czterech sezonów archeologicznych w Grucznie, pow. Świecie n. Wisłą będzie przedmiotem specjalnej publikacji naszego Muzeum.

RYSZARD BOGUWOLSKI

Z naszego

muzeum

W dniu 8 października 1967 r. odbyła się w grudziądzkim Muzeum uroczysta inauguracja Roku Kulturalno-Oświatowego 1967/68. W związku z obchodami 50-lecia Wielkiej Rewolucji Październikowej tematyka wystaw ruchomych i prelekcji w miesiącach październiku i listopadzie br. obejmowała zagadnienia związane z historią Kraju Rad. W dniu inauguracji zorganizowano w naszym Muzeum prelekcję st. wykładowcy UMK w Toruniu dra Władysława Lewandowskiego na temat udziału Polaków w Rewolucji Październikowej.

Kolejne zajęcia dla słuchaczy muzealnego „Uniwersytetu Kultury” w nowym roku kulturalno-oświatowym przedstawiały się następująco:

9 listopada 1967 r. — prof. Marian Turwid — „Spotkanie ze sztuką w Kraju Rad”.

28 listopada 1967 r. — prof. Marian Turwid — „O zbiorach radzieckiego Ermitażu”.

W październiku i listopadzie br. zorganizowano w kilku punktach ekspozycyjnych w mieście specjalne wystawy reprodukcji malarstwa rosyjskiego, radzieckiego oraz polskiego poświęconego problematyce rewolucyjnej. I tak: w witrynach sklepów przy Al. 23 Stycznia pokazano kilkadziesiąt barwnych reprodukcji malarstwa rosyjskiego ze zbiorów Muzeum (współorganizatorem wystawy był MHD w Grudziądzu); w hallu Komitetu Miejskiego i Powiatowego PZPR przy ul. Małomłyńskiej — zestaw kilkudziesięciu grafik i rysunków Włodzimierza Zakrzewskiego i innych polskich artystów (ze zbiorów Biblioteki Miejskiej

w Grudziądzu) oraz w Klubie Kujawsko-Pomorskiego Towarzystwa Kulturalnego przy ul. Starorynkowej — pokaz grafiki Włodzimierza Zakrzewskiego pt. „Szlakiem Lenina” (również ze zbiorów Biblioteki Miejskiej).

W listopadzie bieżącego roku została zamknięta w grudziądzkim Muzeum wielka wystawa historyczna pt. „Wojsko w 1000-letnich dziejach Państwa Polskiego”, sprowadzona z Muzeum Wojska Polskiego w Warszawie. Ekspozycję — czynną w okresie od 17 maja do 14 listopada 1967 r. — obejrzało ogółem 14.657 osób, w tym 273 wycieczki z 8.699 uczestnikami.

Zbiory i działalność grudziądzkiego Muzeum były tematem konferencji nauczycieli — działaczy i członków Stronnictwa Demokratycznego w Grudziądzu — zorganizowanej w naszym Muzeum w dniu 10 grudnia 1967 r. Prelekcję o zbiorach Muzeum (zarówno eksponowanych jak i zmagazynowanych) oraz ich roli i wykorzystywaniu w procesie nauczania młodzieży wygłosił adiunkt Muzeum Józef Błachnio. Natomiast po aktualnych wystawach dzieł sztuki oprowadzał artysta plastyk mgr Krzysztof Cander, starszy asystent Muzeum.

W dniu 13 grudnia br. odbyła się w naszym Muzeum uroczystość otwarcia wystawy indywidualnej prac graficznych Antoniego Alstera. Przybyli na nią liczni goście, a wśród nich przedstawiciele władz wojewódzkich: z-ca kierownika Wydziału Kultury Prezydium WRN w Bydgoszczy Edmund Meller, członek Komisji Kultury Prezydium WRN prof. Marian Turwid, reprezentanci miejskich władz partyjnych i administracyjnych: I sekretarz KMiP PZPR mgr Władysław Szubski, przewodniczący Prezydium MRN mgr Władysław Dobrowolski, kierownicy wydziałów Prezydium MRN i PRN, przewodniczący i sekretarze M i PK FJN, pracownicy instytucji kulturalno-oświatowych, działacze towarzystw, młodzież szkół średnich. Uroczystość otwarcia wystawy zaszczylił swoją obecnością autor prac — Antoni Alster z małżonką. Zebranych powitał kierownik Muzeum — mgr Jerzy Feldman. Następnie zabrał głos prof. Marian Turwid, który przedstawił sylwetkę twórcy eksponowanych grafik — jego życie, pełne zaangażowania w walkę społeczno-polityczną, jego działalność powojenną na terenie województwa bydgoskiego, odpowiedzialną pracę w KW PPR, KC PZPR, a obecnie w charakterze wiceministra gospodarki komunalnej oraz jego twórczość artystyczną, do której autor powrócił po blisko czterdziestoletniej przerwie. Prelegent szerzej zajął się omówieniem eksponowanych prac, zwracając przy tym uwagę na interesujący warsztat autora (nową technikę — termografię). Z kolei przemawiał I sekretarz KMiP PZPR w Grudziądzu mgr Władysław Szubski, który powitał Antoniego Alstera w imieniu władz miejskich oraz dokonał zarazem aktu otwarcia wystawy. Po zwiedzeniu ekspozycji podjęto jej autora z małżonką tradycyjną lamp-

ką wina. W czasie wernisażu zabierali głos obecni na nim goście, szczególnie zaś sam autor prac, który m. in. wyraził wdzięczność organizatorom ekspozycji za jej zorganizowanie i miłe przyjęcie. Do wystawy została wydana składanka, zawierająca notkę biograficzną autora, spis eksponowanych prac oraz 4 reprodukcje grafik. Publikacja — pod redakcją mgr Bożeny Sikorskiej-Nowackiej i w opracowaniu graficznym mgr Krzysztofa Candra — wydana w nakładzie 200 egzemplarzy, spełnia rolę przewodnika po wystawie.

Z dniem 13 grudnia br. została udostępniona zwiedzającym grudziądzkie Muzeum Galeria Współczesnego Malarstwa Pomorskiego, zlikwidowana czasowo w związku z przeznaczeniem wszystkich sal na piętrze Muzeum na wystawę historyczną „Wojsko w 1000-letnich dziejach Państwa Polskiego”. Wznowiona GWMP obejmuje obecnie 88 dzieł współczesnych artystów plastyków pomorskich, w tym 80 obrazów olejnych i temper oraz 8 rzeźb.

NOWE DARY

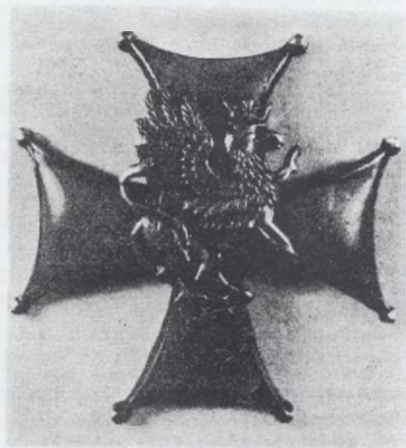
Czynna od maja 1967 r. w grudziądzkim Muzeum wystawa historyczna pt. „Wojsko w 1000-letnich dziejach Państwa Polskiego” przyczyniła się m. in. do jeszcze większej ofiarności ze strony społeczeństwa na rzecz Muzeum. I tym razem złożone dary stanowiły przeważnie osobiste i rodzinne pamiątki ofiarodawców.

Na szczególne podkreślenie zasługuje nazwisko p. ZOFII WACHOWIAK, grudziądzkanki, zamieszkałej obecnie w Koszalinie. Złożone przez nią dary oszacowano na kilka tysięcy złotych. A oto niektóre z nich: kurtka gabardynowa z patchami (koloru ciemnego błękitu) i dystynkcjami podporucznika 18 Pułku Ułanów Pomorskich, wykonanymi srebrnym haftem; teka z 18 drzeworytami, wykonanymi w oficerskim obozie jeńców wojennych II-C w Dobięgniewie (Woldenberg) w latach 1942—1943 przez J. Knothe, S. Michalskiego, M. Stępienia i St. Żukowskiego i zaopatrzonymi tekstem A. Siły-Nowickiego; portret (olej, płótno) oficera 18 Pułku Ułanów, formatu 70×102 cm, sygn. „Z. Miszczyk, 1941”, wykonany w obozie jenieckim; krzesło dębowe, wyścielane, z oparciem zwieńczonym płaskorzeźbą roślinną z inicjałem 18 Pułku Ułanów; oficerska odznaka pułkowa 18 PU (średnicy 44 mm); odznaka

Szkoły Podchorążych (kawaleri) w Grudziądzu (średnicy 39 mm); odznaka 64 Pułku Piechoty (Gryf Pomorski, średnicy 21 mm).

A oto pozostali Ofiarodawcy i złożone przez nich dary:

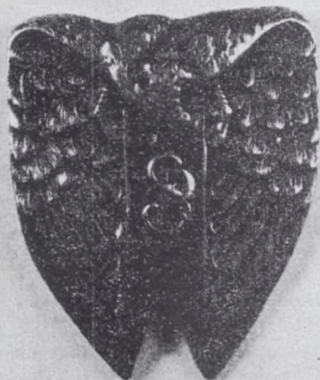
Uczeń WALDEMAR JURKIEWICZ z V klasy Szkoły Podstawowej nr 16 — bagnet austriacki z poł. XIX w., wydobyty z jeziora Radodzież.

Oficerska odznaka 18 Pułku Ułanów

Uczeń **JANUSZ KORCZAK** z V klasy Szkoły Podstawowej we Frampolu, pow. Bilgoraj — 8 banknotów rosyjskich m. in.: 1 rubel z 1898 r., 50 rubli z 1899 r., 25 rubli z 1909 r., 100 rubli z 1910 r.

P. EDWARD GUDERA z Grudziądza — maskę przeciwigazową z pochłaniaczem (nr C 2 SID VIII 39 ARDAL).

Odnaka Szkoły Połchorążych (kawalerii) w Grudziądzu

Uczeń **ANDRZEJ DZIEDZIC** z klasy VIa Szkoły Podstawowej nr 2 — miniatyrkę medalu „Na polu chwały”.

Ks. AUGUSTYN SZWANITZ z Rogóżna, pow. Grudziądz — żeton bity w brązie w 1883 r. w dwusetną rocznicę obrony Wiednia (średnicy 24 mm); egzemplarz Biblii Lutra, wydrukowany w Gdańsku w 1749 r. (format 18×10,5 cm); fotografię wykonaną podczas proklamacji Rewolucji Październikowej w obozie wojskowym w Dyneburgu (Łotewska SSR) w dniu 10.X.1917 r., godz. 12.00.

P. JANINA AMROGOWICZ z Grudziądza — 9 oznak rozpoznawczych różnych formacji wojska polskiego w II wojnie światowej; 10 fotografii grup wojskowych w okresie międzywojennym;

7 listów z oficerskich obozów jenieckich, pisanych w latach 1939—1945.

P. MGR. STANISŁAW RESZKOWSKI z Grudziądza — albumik pamiątkowy Towarzystwa Pomocy Dzieciom i Młodzieży Polskiej z Kresów (druk. Towarzystwa Polskiej Macierzy Szkolnej, Warszawa, Elektoralna 18), z widokami byłego Internatu (późniejszej siedziby Selbstschutzu) przy ul. Chopina w Grudziądzu; jeden egzemplarz ilustrowanej gazety „Nadwiślanin” nr 13 z dnia 1.II.1934 r., wychodzącej w Chełmnie.

Odnaka 65 Pulku Piechoty

P. BOGDAN OSSOWSKI, kierownik Szkoły Podstawowej nr 13 — medal srebrny, bity w setną rocznicę powstania kościuszkowskiego z 1794 r. (średnicy 29,5 mm).

P. STANISŁAW SZULC z Grudziądza — obligacje pożyczki narodowej, rozpisanej pod nazwą „Fundusz Obrony Narodowej” (FON) na podniesienie poziomu sił obronnych państwa w związku ze wzrostem zagrożenia Polski przez imperializm III Rzeszy (szybki wzrost zbrojeń niemieckich w 1937 r.).

Kierownictwo Muzeum w Grudziądzu składa tą drogą wszystkim Ofiarodawcom wyrazy serdecznego podziękowania.

(J. Bł.)

z życia

W dniu 6 października 1967 r. odbyło się w Klubie KPTK w Grudziądzu kolejne posiedzenie Zarządu Oddziału, poświęcone omówieniu bieżącej działalności Oddziału oraz wybraniu kierownika sekcji muzycznej i wiceprzewodniczącego Zarządu. Funkcję kierownika sekcji muzyki, dyrektorze Państwowej Szkoły Muzycznej powierzono p. Ludwice Paszotowicznej w Grudziądzu, natomiast na stanowisko wiceprezesa Zarządu Oddziału KPTK powołano mgra Bolesława Krzemienia.

Czwarty kwartał bieżącego roku upłynął pod znakiem ożywionej działalności sekcji literackiej KPTK. Zorganizowała ona — wspólnie z Biblioteką Miejską w Grudziądzu — kilka spotkań autorskich i to:

W dniu 9 października br. — wieczór autorski Seweryna Pollaka zatytułowany „Moje spotkanie z poezją radziecką”.

W dniu 3 listopada br. — wieczór z cyklu „Kontakty z krajami wyzwolającymi się” — wrażenia z pobytu na Kubie p. Małgorzaty Kuzniarowej (obydwa spotkania w Klubie KPTK).

W dniu 17 listopada br. — wieczór poświęcony twórczości Marii Konopnickiej, zorganizowany dla młodych czytelników w Czytelnicy Dziecięcej Biblioteki Miejskiej. Prelekcję o życiu i dziełach poetki wygłosiła p. Ewa Matuszewska — kierowniczka Czytelnicy, wiersze recytowały dzieci z zespołu recytatorskiego.

W dniu 28 listopada br. — spotkanie autorskie z bydgoskim poetą Ja-

nem Górec-Rosińskim, redaktorem „Faktów i Myśli”, w ramach „Dekady książki społeczno-politycznej” (oba wieczory w gmachu Biblioteki Miejskiej).

W dniu 11 listopada 1967 r. odbyło się posiedzenie plenarne Zarządu Głównego Kujawsko - Pomorskiego Towarzystwa Kulturalnego w Bydgoszczy, w którym z ramienia Oddziału KPTK w Grudziądzu uczestniczyli: dr Stanisław Myśluborski-Wołowski — prezes i mgr Brunon Klimek — kierownik sekcji miłośników miasta.

Sekcja muzyczna Oddziału KPTK w Grudziądzu zorganizowała w ramach teatralnego festiwalu sztuk rosyjskich i radzieckich koncert muzyki rosyjskiej, w wykonaniu zespołu i solistów Filharmonii Pomorskiej im. I. Paderewskiego w Bydgoszczy. Impreza ta odbyła się przy pełnej widowni w Teatrze Ziemi Pomorskiej w Grudziądzu, dnia 7 listopada 1967 r.

Kolejne zebrania Zarządu Oddziału KPTK odbyły się w Klubie KPTK przy ul. Starorynkowej w dniach 22 listopada i 15 grudnia 1967 r. Na zebraniach tych omawiano nadchodzący jubileusz 5-lecia działalności Oddziału oraz program jego obchodu. Poza tym w dniu 15 grudnia br. wystąpiła na zebraniu jako gość honorowy p. Krystyna Janowska, która podzieliła się wrażeniami z V Międzynarodowego Konkursu Skrzypcowego im. Henryka Wieniawskiego w Poznaniu. Odtworzyła ona pokrótce atmosferę towarzyszącą konkursowi oraz własne przeżycia jako matki laureata I miejsca — Piotra Janowskiego.

(now.)

Wydawca: Muzeum w Grudziądzu, ul. Wodna 3/5, tel. 31-39.

Redaguje Kolegium. Nakład 500 egz.

GrZGraf. 34 - 3.I.68 Lz-18/403/67